

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 17

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 8. mei 1948

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

22 Árg.

Stýrisskipanin og løgmanvalið.

Tað hevur verið sagt, at um M. A. Winther og aðrir góðir frælsishugaðir menn, ið deyðir eru undan seinasta kriggi, kundu komið aftur og gjørt seg kunnugar við ta nýggju stýrisskipanina av 23. mars í ár, vildu teir stúrsa við og ásanna, at hon sjálvstýrsliga gongur nógv longri, enn teirnakrantíð hövdu droymt um og enn minni talað fyri. Hon — vildu teir hildið — loysir til fullna óll tey nátió-álu krøvini hjá sjálvstýrisfólkinum, ja loysir tey grundigari og djúpari enn sjálvur Jóannes bóndi Paturssonur talaði um undan og langt upp í kriggið.

Ja, teir góðu gomlu sjálvstýrismenn hövdu undrast og verið fegnir. Men tað sum hevði undrað teir mest, hevði verið, at alt sambandið nú er gingið við til hesa sjálvstýrisskipan, sum er uppskot javnaðarmanna til **Frælsis- og vinarbræv Føroyinga og Dana millum**, og at eingin minni enn Andreas Samuelsen, sambandsins forari og stórsta persónligheit, er sett á odda fyri hesi sjálvstýrisskipan.

Tað er einki at loyna, at Andreas Samuelsen hevur verið ógvuliga harður mólstöðumaður móti teim framfúsnu sjálvstýriskrövvunum, so ein uttanfyristandandi má hava ilt við at skilja, at júst tann hvassasti og miklasti mólstöðumaðurin í tí drúgva og langa stríði fyri t. d. lóg-gávuvaldi og óskerdum flagg- og málfrælsi nú skal verða settur ella vilja lata seg seta sum undirskrivara av teim føroysku lógnum og sum verjara av frælsinum og tí óskerda rætti, ið flagg og móðurmál okkara hava vunnið.

Men at so er undirstrikar, hvussu fullkomin hin tjóðskaparligi sigurin er, og viðvikjandi Andreas Samuelsen egna persóni lýsir hetta at hann er ein persónligheit, ið skarar framúr. Tí bert ein persónligheit kann viðganga, at viðurskiftini og umstøðurnar krevja, at eins egna »princippiella« stóða má verða broytt og tað, ein bar vápn á loft ímóti, sett í gildi og vart av øllum alvi, eisini av einum

sjálvum, um tað so skal vera.

Andreas Samuelsen situr nú sum fyrsti afturkomin lögmaður við veldi í sermálum, sum liggur millum státsministarans og presidentsins. Sum lögmaður hevur hann soleiðis uppgávuna at umboða Føroyar og verja ræðið, tann nýggja stýrisskipanin gevur Føroyum. Men aftrat hesum hevur hann fingið uppgávuna at skapa hina bestu samvinnuna millum Føroyingar og Danir og leggja felagsviðurskiftini og samvinnuna so til rættis, at felagsskapurin kann bera ávøkstur, andaliga og figgarliga menning, báðum tjóðunum, Føroyingum og Dönum, til heiðurs og sóma.

Javnaðarmenn hava í mongum føri staðið í hörðum stríði við Andreas Samuelsen, ikki bara í tí nátióála, men eisini í tí sociala og øðrum heimapolitikki viðvikjandi. Men hetta stríð var meiri harðrent undan krignum, serliga í teim fyrstu árunum hjá javnaðarmonnum í føroyskum politikki. Seinastu árin, serliga kriggsárin hava viðurskiftini háttad sær soleiðis, at menn, ið annars eru mólstöðumenn, hava verið ríknir saman til samarbeiðis fyri at bjarga landi og fólki. So hevur eisini verið hjá okkum javnaðarmonnum, sjálvstýrismonnum og sambandsmonnum, serliga hjá okkum, ið vóru valdir til at standa á odda, Louis Zachariasen, A. Samuelsen og mæ.

Út frá royndunum av samarbeiðsavtalunum undir krignum hava vit treysti til, at A. Samuelsen vil leggja sína orku á saman við hinum stýrismonnum at fáa framd tey mál, ið javnaðarflokkurin, sjálvstýrisflokkurin og sambandsflokkurin undan lögmanvalinum og setanini av landsstýrinum skriftliga komu til sættis um sum minsta krav til landsstýrið.

Málrætan er loyst og føroyskt mál er vordíð hövuðsmál.

Flaggmálið er loyst — og føroyska flaggið hevur vunnið fullar sömdir.

Lóggávuvaldið og rætturin til fult heimastýri við samráðingar-rætti í útheiminum eru vunnin.

Stutt sagt — sjálvstýrisrætturin er vunnin óskerdur í heima-stýrislógini. Kunnu vit nú loysa allar teir spurningar, sum sam-

Á FØROYA LÖGTINGI 5/5 -48.

Val av lögmanni.

Fult hús. Mikil spenningur. Hvør kom at verða tann, ið fekk heiðurin at verða Føroya fyrsti lögmaður eftir okkara nýggja stjórnarlagi?

Formaður boðaði frá:

»So fer fram val av lögmanni«.

Skrivari tingsins býtti atkvøðuseðlarnar út.

Tá ið seðlarnir vóru afturheimtaðir og upp var talt, talaði formaðurin:

»Andreas Samuelsen er við 11 atkvøðum valdur til lögmann«.

Hin kosni lögmaðurin bað um orðið, takkaði fyri heiðurin og álitid. Hann strongdi tað heitið, at hann vildi vera loyuralur og trúgvur móti tí nýggja stýrislagnum og gera tað, ið hann var mentur fyri at fáa hitt besta úrslitið og bað tingmenn um at hjálpa sær í hesum arbeiði.

P. M. Dam fekk so orðið:

»Hetta er ein søgulig stund. Okkara mætasti maður er valdur. Føroya lögmaður. Eg skal vegna flokk min ynskja honum alla góða eydnu og lova honum

gonguflokkarnir eru vordnir samdir um at seta fyrst á arbeiðsskránnu hjá landsstýrinum, má sigast stórhending at vera farin fram í føroyskum stjórnarlívi, fólka menning og landsuppbygging.

Nú eiga allir Føroyingar at lata smáligt klandur fara og vera við til at visa, at vit eru menn at stjórna landi okkara.

Í Havn, tann 6/5—1948.

P. M. DAM

tann stuðul og ta hjálp, ið flokkurin kann geva innanfyri stjórnarskipanarmarkid.

Langar og drúgvar samráðingar eru farnar fram flokkanna millum um stjórnarskipanarspurningin. Hesar samráðingar endaðu við sum kunnugt, at javnaðarmenn, sjálvstýrismenn og sambandsmenn komu ásamt við Danir um heimastýrislógina, ið fyri stuttum er sett í gildi. Við hesi lóg hava Føroyingar vunnið óskerda rætt og atstøður til alt tað sjálvstýri, sum teimum stendur hugur á. Men vit, sum hava verið saman um at taka ábyrgdina fyri heima-stýrislógini eru greiðir yvir, at tað tunga takið er eftiri, takið at fáa hana at virka, so at hon av sonnum verður at geva Føroyingum tað, sum hon ber møguleika í sær til.

Tað skal tí ikki vera nokur loyna, at javnaðarmenn, sambandsmenn og sjálvstýrismenn hava verið í samráðing um at seta landsstýrið, og at flokkarnir skriftliga eru vordnir samdir um at seta sær sum minsta mál:

1) Beinavegin at fota ta socialu forsorgina, ið er út av lagi ring í Føroyum, á hædd við ta socialu forsorgina í Danmark.

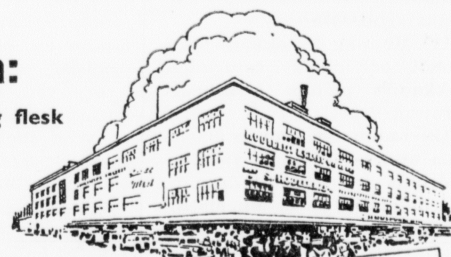
2) At fremja sjúkrahúsmálið — heildarættanina. — Landsstýrið skal til Ólavsökutingið leggja fram fullfíggað uppskot til finansieran av byggingini. Hetta málið krevur miklan pening — um 10 milliónir, siga konir menn.

3) Havnabyggingin í Føroyum krevur so miklan pening — bara í Havn kanska 9 milliónir — at kommunurnar kunnu ikki,

Vit lata:

Feskt kjøt og flesk
pysur
feitivörur
livurpostei
salatir
konserves

S. HOULBERG A/S
Kødbyen, København.

UMBOÐ:
B. MORTENSEN
TÓRSHAVN
Telefon 326